

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 1) frt — kr.
Félévre . . . 5 „ — „
Negyedévre . . . 2 „ 50 „
Egy óra . . . — „ 85 „
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT. Mária-u. 1. sz.
a kir. ítélőtábla épületével
szemben,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó föl-
szólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.

a kir. tábla átellenében.

hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény
intézendő.

Kéziratot vissza nem adunk

Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi föl

A kormánypart eszközei.

Pécs, 1896. október hó 22-én

A kormány gögös elbizakodottsággal megy bele a választásokba, mert tudja teljes bizonyossággal, hogy olyan többsége lesz az országgyűlésen, a milyen még nem volt, számban es feltétlen alárendeltségben annyira kitűnő, hogy azzal biztonságosan megszavaztathatná nemcsak a felemelt kvótát, de akár a formális és végleges beolvadást Ausztriába.

Elszomorodik az ember lelke, ha arra gondol, hogy az a nemzet, amely egy ezredéven át volt példányképe Európában a valódi alkotmányosságnak, a szabadságszeretetnek, a függetlenség utáni nemes törekvésnek, ma annyira süllyedt, hogy egy olyan tehetség nélküli ember, mint Bánffy báró, egy intéssel hajthatja idegen érdekek szolgálatába; hogy a büszke magyar, aki századok viharában, világhatalmak pusztító támadásai közepette sem tanult meg hajlongani, most a földig hajtja derekát, hogy azon egy Bánffy báró mászhasson fel az idegen istenek oltárához hitvány személyes hatalmi érdekből fölállozni mindazt, a mire ez a nemzet valaha büszke volt, amit visszaszerezni szívének örökös vágya.

Mert a kormánynak hűséges uszályhordozói teletrombitálják a magyar ember fület azzal az óriási hazugsággal, hogy a választásokban a nemzet akarata nyilatko-

zik meg s a mikor a választásokból a kormány jelöltjei kerülnek ki oly óriási többséggel, akkor a nemzet maga foglalt állást a kormány mellett.

Ráfogják, hogy minden választás egy-egy gyűjtő pontja a gondolkodásnak, az ítéletnek, egyúttal pedig hatalmas erőpróbája az elvek igazságának, az eszmék népszerűségének.

Mikor a magyar nemzet Kossuth Lajos vezérlete alatt megteremtette a magyar parlamentaris kormányformát, a választásoknak valóban ilyen ideális képe lebegett a szeme előtt, de hát mivé lett ez az eszménykép a rideg valóságban?

A hatvanhetes kiegyezés lelökte a nemzetet a 48-as vívmányok alapjáról s kiszolgáltatta az országot idegen érdekeknek s mivel egy nemzet sohasem nyugodhatik bele abba, hogy másnak szolgálja legyen, a nemzeti akarat megnyilatkozását kellett meghamisítani, a külső formák megtartásával a parlamentarizmust lényegéből kellett kiforgatni, hogy az ország a szolgaságban megtartható legyen.

Az 1848-ki törvények eltörölték a kiváltságos osztályokat, 1867 után tehát megteremtettek egy másik kiváltságos osztályt, csináltak olyan választási törvényt, amely a nemzet független zömét egyszerűen kidobta az alkotmány sáncaiból, ellenben bevették a legkisebb szolgát is, aki a kormány intésére és parancsa szerint

gyakorolja alkotmányos jogát: a tizenöt milliányi nemzetből kiválogattak nyolcszáz-ezer választót, akik közül ötszázezernek existenciája, anyagi érdeke függ a kormány kegyétől s ezekre ráfogták, hogy ez a nemzet.

De még ha ez a kiváltságos osztály is szabadon nyilvánithatná meggyőződését, hol lenne akkor a kormány! A kormányt, annak népszerűségét az éremlyítésig dicsőítő szájhősök ám próbálják meg azt a nyolcszáz-ezernyi nemzetet titkosan megszavaztatni, majd meglátják, mennyit ér az a kiereszkolt nagy népszerűség.

De ezt nem merik megkockáztatni, mert a mily biztosak a mai hazug választási rendszer mellett győzelmeikről, oly biztosak lennének csufos bukásukról a vélemények szabad megnyilatkozása esetén.

Azért a kormány teljes hatalmi súlyával fekszik rá mindazoknak a lelkiismeretére, akik közszolgálatban állanak s azért a nyomoruságos fizetésért nemcsak agyuk és kezük munkáját igényli, de megköveteli, hogy a lelküket is neki adják el, nyomják el meggyőződésüket s szavazzanak vakon kenyéradó gazdájuk parancsa szerint. Pedig akkor is hazudik a kormány, a mikor magát kenyéradó gazdának tolja fel; nem egyéb ő, mint sáfára a nemzet pénzének, még pedig hűtlen sáfára, amikor ezt a pénzt a saját hatalmának biztosítására fordítja.

A „Pécsi Figyelő” tárcája.

Maksay Zsigmond †.

1850—1896.

— A „Pécsi Figyelő” eredeti tárcája. —

Gyászlobogó leng a pécsi főreáliskola homlokzatán: meghalt Maksay Zsigmond, ezen intézet egyik disze. A 80-as évek elején, akkortájt került városunkba, mikor Dischka Győző, a mostani igazgató vette át a főreáliskola igazgatását és nagymérvű változás történt nemcsak ezen intézet vezetésében, hanem tanártestületében is. Ez idő óta tanított Maksay a realiskolában és milyen eredménnyel!

A módszeres tanításnak két faja van. Az egyik könnyed, játszi módon akarja az ismeretközlés nehéz feladatát végezni. Elföldi az akadályokat, hogy a tanulók azt higgyék, hogy kényelmes uton haladnak, melyen járni élvezet, melyen a távoiban kitűzött célpont — a sik föld perspektívája folytán — közel levőnek látszik.

A másik faja a tanításnak nem földi el a tanulás útján levő akadályokat, sőt megmutatja őket a tanulóknak. De nem azért, hogy kedvüket szegje; ellenkezőleg, hogy tetterejüket acélozva, kitartásukat fokozza.

Vannak tantárgyak, melyekről nem mondható, hogy a két eljárás közül melyik felel meg nekik inkább a középiskolai oktatásban: ilyen a mennyiségtan is.

Maksay, ki matematikát tanított, az utóbbi eljárást követte: nem volt könnyű nála a tanulás, ahogy iskolai műnyelven mondják. Precizitást követelt a levezetésekben, definíciókban, olyan precizitást, mely a legapróbb részletekre is kiterjed.

Sok tanulónak, természetesen a gyengébbeknek, ez nem tetszik, tulságnak tartják. Tapasztalatlan eszökkel nem tudják felfogni, hogy a mennyiségtannak éltető lelke: a precizitás. Az oly tudományban, minő a matematika, a melyben minden a logikán alapul, a legnagyobb pontosság megkövetelhető, sőt megkövetelendő és csak a tanulók javát akarja az a tanár, ki ezt teszi alapelvén.

Maksay fegyelmezett gondolkodáshoz szoktatta tanítványait, minek hasznát ők csak felsőbb iskolai tanulmányaik idején tudták valójában méltatni. Maksay tanítványai a műegyetemen, bányászati akadémián könnyen boldogultak, az elsők közé jutottak s ugyanazok, kik kis diák korukban talán haragudtak a szigorú, sokat követelő tanárra, később mint technikusok áldották sorsukat, hogy Maksay vezette őket középiskolai tanulmányaik tartama alatt és hálás s szerető tünetőivé váltak.

De nemcsak tanítványaitól követelte a logikus és precíz bevezedést, hanem ő maga is rendelkezett vele a legnagyobb fokban: tekintetben páriát ritkító volt. De egyebekben is. Gyors felfogás, szövevényes problémák világos áttekintése, kiváló judicium és erős memoria: ime, Maksay szellemének fő vonásai.

Ezen szellemi tulajdonságokat ragyogtatta a katedrán és szakirodalmi működésében. A Matematikai és fizikai Lapoknak eddig megjelent számai közül (pedig már néhány éve jelenik meg ezen kiváló szakfolyóirat) alig van egy, melyben tőle matematikai feladat nem volna található. Az általa megfejtett feladatok közt van egy olyan is, mely már évek, mondhatni évtizedek óta foglalkoztatta a matematikusokat. (A megoldás Maksay kéziratában 20 és néhány lapra terjed.) Mikor Vész János, volt műegyetemi tanár, Pécssetti miniszteri biztosként szerepelt az érettségi vizsgálaton, a minek már jó néhány éve, már akkor felhívta rá a matematikusok figyelmét.

A Középiskolai matematikai Lapoknak megvalósággal főtámasza volt. E lapok szerkesztője gyakran fordult hozzá tanácsért és kéziratért, a mivel ő, teljes odaadással csüngvén a matematikán, készségesen szolgált.

Azon fényes adományokat, melyekkel a természet Maksayt megáldotta, széleskörű tanulmányok támogatták. Szaktárgyain kívül,

All aztán még más pénz is a kormány rendelkezésére, a melylyel népszerűségét terjeszti azok közt a választók közt, akik nem függenek tőle közvetlenül. Ez a hiúság vásárára összeharácsozott zsákmány, amely a rang, cím, állás után epedezők zsebeiből préseltetik ki a választási kassza részére s arra szolgál, hogy a legszentebb polgári jogot hitvány árucikké aljasítsa le.

Hogyan merészel az állam büntető hatalmával sujtani valakit, aki a saját érdekében pénzért vásárol hamis tanukat, mikor ő maga milliószámra szórja a judáspénzt a választóknak, hogy ennek fejében hamis tanúságot tegyenek mellette az urnánál.

Az ilyen rendszert csak fizetett szolgálók dicsőíthetik; megundorodtak már tőle a kormánypárt tisztességes, független elemei is, a minek bizonyítékául ide iktatjuk a kormánypárti „Politikai Hetiszemle” vasárnapi vezércikkének befejező részét: „Innét van sok minden és innét lesz többsége ennek a mostani kormánynak, amint hogy volt az előző és lesz az utána következő kormányoknak is. De ha valaki aztán tiszta választásról, a politikai vélemények önkéntes megnyilatkozásáról, főként pedig a politikai értelemben vett magyar nemzet önzetlen bizalmával dicsekedik, az egyszerűen tréfát űz a nemzet legszentebb érzelmeivel.”

Az a rendszer, a melyről eddigi támogatói is így ítélnék, minden győzelme dacára is bukni indul s ez a vigasztalásunk a Bánffy-választások szomorú tanulságaiból.

* A XI-ik rangosztály bankettje. Az a kálváriai stációjárás, melyet a kormánypártnak rajongó szívesen jelöltje, Aidinger János polgármester, a helybeli hivatalfőnökök előszobájában a bizonyos szavazási utasítások kikönyörgése érdekében megkelekedett, nem a legfényesebb eredménnyel végződött, a minthogy az utóbbi időben sok

melyekben elsőrendű tudós volt, érdeklődött az emberi tudás s az emberi elme összes termékei iránt. De különös előszeretettel viselkedett ő, a matematikus, a szépirodalom iránt. Nincs magyar klasszikus, kinek műveit ő nem ismerte volna alaposan; sőt sok részletet, könyvet, betéve is tudott és mikor jó kedvében volt, ilyen emlékezetből való citálásokkal nem egyszer bámolatba ejtette ezen szakmának tanárait is.

Csak egy nyelvet, a magyart beszélt — érteni, értette a klasszikus és néhány modern nyelvet, hiszen halálos ágya mellett fellapozva találtak egy francia nyelven írt matematikai munkát, melyet ugyszólván életének még utolsó percében olvasott — de azt úgy beszélt, a magyar nyelv szókincsét, közmondásait, minden csinját-binját úgy ismerte, mint kevés ember széles hazában.

Magyar volt ő minden ízében; beszédében, gondolkodásában, érzelmeiben: nem egy kemény tusát vívott Kolozsvárott való tartózkodásakor az ottani politikai lapokban az oláhokkal. A mellett mintaképe a valódi tudósnak: sokat tanult, sokat tudott és mégis — szerény volt.

Sokat, nagyon sokat vesztett benne a magyar tanügy és tudomány; a pécsi főreáliskola; legtöbbet azonban mélyen sujtott családja: 80 éves anyja, bánatos özvegye és 3 csöpp gyermeke.

Kálmán Miksa dr.

egyéb dolog is nem akar úgy elcsúszni, mint azt a nagyságos ur szeretné. A biztosnak már beirt szavazatokat tehát más uton-módon kell biztosítani, a mi ugyan több fáradsággal és költséggel jár, de hát bele kell harapni a savanyu almába, ha minden reményről előre is letenni nem akar, mert azt jól tudja, hogy a nagy népszerűség csak azokat vonzza táborába, akik holmi városi gsefték révén tanulták megismerni atyai jóindulatát, vagy akik a város mandátumát tekintik annak az utilapnak, a melyet a talpára kötni szeretnének: mindez azonban nem elég az üdvösségre, a polgármesteri penzió mellé óhajtott képviselői fi etés biztosítására.

Elővette tehát a nagyságos ur a hivatalnokoknak végtelenségig húzódó listáját s elkezdte a vizitálást az V-ik rangosztálytól lefelé, ajánlgatva magát a méltóságos, nagyságos és tekintetes urak szíves jóindulatába, a mely a 28-án ráadandó szavazatban nyerné legméltóbb kifejezését. Meglehet azonban, hogy a nagyságos ur nagyon elfáradt a ranglétra különböző fokain való mászkálásban, vagy hogy demokratikus érzülete volt már fogyatékán, a mikor a XI-ik rangfokozathoz ért, megállt a vizitálásban s elhatározta, hogy a „gyüttment” irnoknépséget nem tiszteli meg vizittel, hanem inkább megtraktálja őket, hadd lakjanak jól egyszer istenigazában; ezt ugyanis többre fogják becsülni, mint a nagyságos vizitát.

Igy jött létre a XI-ik rangosztálybeliek tegnapi bankettje a vigadóban, de hát ez megint nem sült el úgy, amint kieszelve volt, mert bizony nagyon ritkásan telt meg a terített asztal s a nagyságos ur kénytelen volt tapasztalni, hogy a mai világban is történnek csodák s ott is van még önértzet, ahol ő legkevésbé várta. Hát hogyan is várhatta volna a nagyságos ur, akinek már annyi tapasztalása van a magasabb régióbeliek csuszás mászásáról, hogy annak a ranglétrának legalsóbb fokozatán akadjanak — még pedig tömegesen — olyan önértzetes férfiak, akik nem rohannak a felkinált lukullusi lakomához, ami utóvégre is még nem kötelez sem mire, de mégis csak azszal a célzattal lett felkinálva, hogy a jó vacsoráért viszonzólagat fejében szavazatuk leköttessek. Istenem, hisz ez oly csekélység azoknak az uraknak, a szemében, akik a szavazati jogot megszokták vásári portékának, még pedig hitvány portékának tekinteni.

Az üres terítékek láttára keletkezett nyomott hangulatot aztán azzal iparkodtak a rendező urak felvillanyozni, hogy eldicsekedtek a megjelenteknek, mennyi szavazat áll az ő rendelkezésükre, de ezt is nyomon követte a Nemezis. Amint az egyik „bankettvezér” a vasuti tisztviselőkre célozva nagy hetykén elkiáltja, hogy „a vasuton is van 28 birkánk”, a szomszédasztalnál megszólal egy ur, aki véletlenül éppen vasuti hivatalnok volt: „Biztosíthatom az urat, hogy a 28 birka majd otthon marad, hadd álljon majd az urnánál egymagában a — számár!”

Nos hát kellett ez annak a bankettvezérnek?

Kossuth Ferenc Baranyában.

— Kiküldött tudósítónktól. —

Pécs, 1896. október hó 22

Kossuth Ferenc tegnap hajnali fél 5 órakor érkezett Olay Lajos társaságában Bükkösdre, a Jeszenszky-kastélyba. Kossuth egyenesen Kecskemétről jött Baranyába s az ut fáradalmait kipihenni, lenyugodott. Nyolc órakor reggeli volt a kastélyban, melyen a környék notabilitásai teljes számmal jelentek meg. A kastély kijáratánál diadalkapu volt felállítva s az ut mindkét oldalán sorfalat álló nép szünni nem akaró éljenzéssel fogadta

Kossuth Ferencet, midőn az négyes fogaton, kíséretével együtt, a kastélyból kivonult. A menetet 40 főből álló lovasbandérium nyitotta meg Széplászló földbirtokos vezetésével. A bandérium után impozáns kocsisor következett, négyes és ötös fogatokból, majd vagy 80 kocsin a választópolgárok, zászlók alatt, melyen „Éljen Jeszenszky Ferenc” felírás volt olvasható. A menetet tarackdurrogás fogadta, s a merre csak vonult, a szomszéd községek lakosai mindenütt csatlakoztak hozzá. Impozáns látványt nyújtott így a menet, mely csaknem egy kilométernyi vonalban haladt.

Szentlőrinc határában az alvégiek 40 főből álló lovasbandériuma fogadta a menetet s a bevonulás a vásártérre a legnagyobb rendben, nagy lelkesedés közt történt meg s itt is taracklövés fogadták az érkező Kossuth Ferencet.

Nagy Imre, reform. lelkész üdvözölte Kossuth Ferencet, lélekemelő, meleghangú beszéddel. Mintha egy varázsütésre tündéralomból ébredtünk volna fel — ugymond — midőn érkezésének híre hozzánk eljutott. Józsuéhoz hasonlította Kossuth Ferencet, a kinek érkezésére leomlanak a falak, s a beszéd viharos éljenzések zajában veszett el. A téren mintegy 3000 ember szorongott, valóságos szekértábor állt megettük s a zászlók raját lobogtatta az őszi szél. A szónoki emelvényt fehér ruhás lányok fogták körül s koszorúkkal, csokrokkal halmozták el Kossuthot. Az emelvény mellett nagy selyem nemzeti zászló volt „Éljen Kossuth Ferenc” felirással. Az eső bár szitálni kezdett, a nép rendületlenül kitarított s meghatározó volt, midőn egy vertikális polgár keresetlen, egyszerű, de lelkes beszédben üdvözölte ezután Kossuthot a földműves nép nevében.

Kossuth Ferenc lépett ekkor az emelvényre és a következő beszédet mondta:

„Tisztelt polgártársaim! (Halljuk! halljuk!) Van egy régi magyar dal, melyet azonban a magyar soha sem felejt el: „Esik eső karikára...!” Most, hogy idejöttem, esik az eső és feljúl minden magyar keblében itt a fohász, hogy Kossuth Lajosra áldás szálljon! Én azonban csak akkor fogadhatok el áldást még az Uristentől is, ha a szabadságért, a nép jólétéért küzdök, követve dicső atyám nyomdokait.

Tisztelt polgártársaim! Nem jöttem önök közé, mint idegen. Nem is vagyok idegen önök előtt; testvérük vagyok, mert hiszen a magyar nép édesatyja, Kossuth Lajos, az én édes atyám volt, a kit itt Baranyában 1868-ban megválasztottak képviselőnek. Azóta igen sok változott. Fiatalok megették kegyerük nagy részét; akkor még ott voltam a mellett, a ki most nincs többé. Ott maradtam 44 évig oldala mellett, hogy a legnagyobb mestertől megtanuljam, mikép kell hazát szeretni, jogait megőrizni, szabadságát kivívni. Akkor még sohasem hittem, hogy valaha a szent ígéret itt hirdethessem én is önök előtt, pedig önök voltak azok, kik az atya mellett a fiura is gondoltak s engem képviselőjükké választottak. Akkor, a ki-egyezés első évében, mi száműzötték azt hittük, hogy a magyar végleg elalkudta jogait. De nem; igaz, hogy akkor csak 7 függetlenségi képviselőt küldött a nép az országgyűlésbe, de e számból 102 lett. S ha most összetartunk, reményem, megerősítjük ezt a számot; lesz több is s végre is a többséget el fogjuk érni az országházában.

Azt szokták mondani, hogy elveinket megvalósítani nem lehet. Alkotmányos országban élünk azonban, s ha többségre tudunk szert tenni, mi hozzuk a törvényeket és elveinket diadalra juttathatjuk. A mi elveink nagyon is megvalósíthatók.

Én önöknek elsősorban azonban a hazafiasságról akarok beszélni, valamint az önérdékről, mert ezek — sajnos — ma már

összevágának. Most ünneket kell követni, hogy hazafiak legyünk Magyar szivekhez akarok beszélni; be akarok látni sziveikbe, a hol a hazaszeretet lángja ég.

Hogy mi a haza boldogságát kivívhasuk, azt a zászlót kell követnünk, melyet a végzet kicsikart édes atyám kezéből. A zászló nem szállt sirba atyámmal. Mikor a magyar nép édes atyját diadaluttal hozta haza, mint halottat, meggyőződtem, hogy minden magyar ember szívében volt és ti tokban vagy nyíltan most is meg van a függetlenség vágya. Midőn láttam ezt, felemeltem az elesett zászlót, hogy lobogtassam; hiszen ezt örököltém atyámtól és kezembe adta azt a párt, mely legközelebb állt édes atyámhoz. És bejárom az országot, ezt a zászlót lobogtatva, míg rá nem tűzhetem a szabadság oltárára, megkoszoruzva azokkal a virágokkal, melyeket barátaim — a nép — szívéből leszakgatok.

A nagyhatású beszéd közben ekkor el állt az eső s a nép tovább, mindig fokozódó lelkesedéssel hallgatta a beszédet, melyben most a szónok áttért a függetlenségi és 48-as párt programjára. Fájdalom — ugymond — e pártban is beállt a meghasonlás. De most egyesült erővel küzdenek a nép jogaiért, a magyar haza boldogságáért. A népies demokrácia magva e pártban van. A mi pártunk olyan, mely tiszta elvi alapon áll. Kossuth Ferenc és társai kimondják az igazságot, elveik következetesek, mindig azon az uton haladnak. Legyen független önálló Magyarország, mely semmi más országnak alárendelve ne legyen és közös uralkodón kívül más kapcsolata ne fűzze sehova. Legyen önálló magyar hadsereg s nem fogjuk tűrni, hogy idegen földre hurcolják el fiainkat meghalni. Hiszen a. öregebbek tudják-e, hogy 1866-ban a porosz határon mért harcoltak?! Önálló hadsereg nélkül nem lehet elképzelni független államot, mert e nélkül a függetlenséget megvédeni sem tudjuk.

Mikor ez meglesz, magyar zászló alatt, magyar vezényszó mellett nevelik fiainkat katonákká, akkor 3 évről egy évre szállitassák le a szolgálati idő s így az adók is kevesbednek s visszaadhatjuk az elvett karokat a földművelésnek. Azt szokták ellenvenni, hogy 1 év nem elég a katonáskodásra. Hát 48 ban nem két hét alatt tanulta-e be a honvéd a fegyverfogást s nem e vertük meg az osztrákokat?! A magyar ember mindjárt jó katoná, csak magyar érdekekért küzdjön.

Midőn azt kívánjuk, hogy hazánk független legyen, csakis természetes jogunkat követeljük. S midőn pártunk elvei közé igittattuk, hogy legyen önálló pénzügyünk, ezt is ennek a természetes jognak tudjuk be. Mert tudják-e önk, hogy most az ország költségei 475 milliót tesznek ki évenként; 48-ban pedig csak 45 millió volt a kiadás. Azt gondolják, hogy ez a 475 millió csak ugy csepeg? Bizony ez a nép véres verejtékéből kerül ki. Ha így folytatja a kormány a gazdálkodását, hogy 1867-ben még egy krajcár adósság sem volt, s most 1500 millió adóssága van az országnak, hogy a kiegyezésnél kénytelen volt a közös adósságok egy részét is átvállalni: tönkremegy ez ország.

Ha egy gazdának rossz szolgálja van: elcsapja. A magyar népnek is el kell csapnia végre azt a pártot, mely ilyen rosszul szolgálja a hazát.

Anyagi önállóságunk kivívása is sarkalatos elveinkhez tartozik. Az 1867. évi XVIII. t. c. be igittatták a 10 évről 10 évre való szerződést Ausztriával. Kossuth itt megmagyarozván, mily óriási horderővel bír ez, folytatja: A legutóbbi 10 év épen a jövő évben fog letelni. Az új országgyűlés fog a lejárt szerződés újabb megkötése felett határozni. Ha az önk képviselője — a mint hiszem — Jeszenszky Ferenc (éljen! éljen!) lesz, tudom, hogy nem szavazza ezt meg. Ó

lesz hivatva önk nevében a kérdés felett szavazni és ő velem fog szavazni. Én pedig testtel lélekkel fogom meghátráltatni e szerződés megújítását, a vám és kereskedelmi szerződés újabb megkötését. Harminc év óta 1240 millió frtjába került ez az országnak s ez összeget a kishittű kormány csak oda ajánlotta Ausztriának. Magyarországnak joga lett volna az osztrák iparcikket megvásárolni, épügy, mint az angol, francia stb. országbelieket. Pedig az osztrákok jobban idegenek reánk nézve, mint a franciák vagy angolok; az osztrákok csak hozzánk ragadtak, mint a piócák. Bár drága a só, de sózzuk le ezt a piócat. Most is e címen évenként 60 millió frtot ajándékozunk. Kérdelem, melyik pártnak van igaza; annak-e, a melyik e 60 milliót odaajándékozta, vagy az országban benn akarja tartani s ennyivel leszállítani a népre nehezedő terheket? És ilymód megvédehetők a magyar ipart és földművelést is. Tizenöt-tizenhat évvel ezelőtt búzánk ára jóval magasabb volt; hogy most olcsó: ezt az osztráknak köszönhetjük. Mert Ausztria úgy rendezte be a vámviszonyokat, hogy Magyarországra az idegen buza csekély vámmal bejöhet s lenyomja a magyar buza árát. Bécsben két frttal olcsóbb a buza, mint bármely más európai fővárosban. Miért egyék az osztrák olcsóbb kenyeret, mint mink?!

Ha meglesz az önálló vámterület, akkor ezen segítve lesz és nyerterményeinket itthon dolgozhatjuk fel. Tudják-e önk, hogy az utolsó 10 év alatt 6000 millió iparcikk jött be hozzánk. A munkabére ennek 1800 millió frt. Nem jól esett volna, ha ez a pénz a magyar munkás zsebében marad?! Az önálló vámterületről beszélt eztán a szónok s elvárja a nép józan esztől, hazafiságától, hogy ne olyan képviselőre szavazzon, ki lehetetlenné tegye az önálló vámterületet. A függetlenségi 48-as párt érdemtelen vezére vagyok — folytatja ezután — és zászlójára nagy betűkkel írom fel a magyar haza anyagi érdekeit. Jólét nélkül szabadság nem lehet. Kollonics, a magyarellenes biboros mondta ezt, hogy „tegyük Magyarországot koldussá, hogy leigázhassuk.“ És Kollonics elveit ma a néppárt bitorolja. Programunk főbb elvei még az önálló nemzeti bank. Mert most csak osztrák magyar bankunk van, mely 10 évenként megalkuszik az országgal s nem más, mint osztrák részvényesekből alakult magántársaság s másra nem gondol, csak a nyereszkeedésre. Máshol 2—3 százalékot kell a pénzért adni s önk tudják legjobban, hogy nálunk mily nagy a kamatláb. Az önálló nemzeti bankfelállításával tehát olcsó hitelt követelünk a népnek.

Kívánjuk a választókerületek új beosztását. Mert ma néhol 150 választó választ egy képviselőt, máshol 6000 ember. Továbbá vannak helyek, hol 80 kr. adó a cenzus s másutt 30 frt adó sem elég arra, hogy valaki választó polgár lehessen. Igen, a független érzelmű vidékeken magasra szabták a cenzust, hogy szavazó annál kevesebb lehessen. Mi ezt nem tűrhetjük, mert azt akarjuk, hogy Magyarország a magyaroké legyen. Általános szavazati jogot követelünk. Adót mindenki fizet, katonáskodni mindenki köteles, hát legyen minden írni s olvasni tudó ember választó s így lesz 7 millió magyar s 10 millió idegen ajku.

Legyen jó és olcsó igazságszolgáltatásunk; továbbá a magyar fekvőség, a földmennél több család birtokába jusson, a latifundiumok megszüntessenek s akkor jólét lesz, mint Franciaországban, hol a föld szét van osztva millió és millió kézbe. A mi törekvéseink hazafiasak s gondolják meg önk: kire szavazzanak. Itt is igyekesnek a lelkiismeretet megvásárolni. Midőn édes atyám kiterjesztette a szavazati jogot s a népet egyenrangúvá tette a törvényhozókkal, akkor azt hitte, hogy a magyar nép meg van erre érve, hogy rá

lehet bisni est a hazát. Ne adja hát el senki a lelkét, mert a mit pénst kap, tisztesen visszafizeti adó alakjában, hisz most még a kutyáért is adót kell fizetni a magyarnak. Miféle állatot lehet megvenni pl. 10 frtért? (Kösbekialtás: szamarat!) Hát egy szamarára egy magyar ember. Az anyákhoz szólók: ha férjeik vagy fivéreik elfogadják est a bért, a mely csak annyi, mint egy rossz szamarára, mutassanak ujjal rá, hogy „ime egy ember, aki magát annyira becsülte, mint egy szamar.“ Ha nem akarják ezt tenni, veszezen el az a 10 frt, mert kisebb bűn megcsalni a lélekkufárt, mint a hazát.

Szavazzanak önk kedves barátom Jeszenszky Ferencre. Hogy azt ne mondják, hogy eljött Kossuth apánk fia betegágyából, s hiába fáradt, mert önk mégis a rossz utat követik, mely szolgaságra vezet. Válaszozak meg őt, (Jeszenszky Ferencre mutat) s úgy fogok gondolni önkre mindig, mint a Kossuth Lajos becsületos gyermekeire!“

A beszéd leirhatatlan hatást tett. Sokan könyeztek a végén s az éljenzés szünni sem akart.

Tóth Péter nagyváti polgár köszöntö meg Kossuthnak a beszédet s átadta neki Kossuth Lajos elismerő iratát, melyet Tóth 49 ben kapott Kossuth Lajostól.

A cigányok erre rázendítették a Kossuth-nótát s a nép ezt énekelte, míg a menet ismét megindult, hogy Kossuth S z i g e t v á r r a vonuljon.

A községekből mindenütt deputáció csatlakozott a menethez, mely Baranyamegye határán, Botyka községből már két kilométernyi hosszúságban haladt tova.

*

Szigetvárott a vásártéren, szakadó esőben, 10 ezer ember várta az érkező Kossuth Ferencet, a város képviselőjelöltjével, Olay Lajossal egyetemben. Fedett emelvény volt felállítva a vendégek számára, melyen virágfűzők között Kossuth Lajos arcképe volt látható. Kossuthot itt is leirhatatlan lelkesedéssel fogadták s szavai nagy hatást tettek. Utána Olay Lajos mondta el programbeszédét. Majd bankett volt a Koronában s azután Kossuth visszajött Baranyába. Pellérdre, hol Bráza y Kálmán vendége volt.

Szigetvári levelezőnk Kossuth ez utjáról a következőket írja: Délelőtt 11 órakor érkezett városunkba Olay Lajos kíséretében Kossuth Ferenc, utja és a bevonulás valóságos diadalmenet volt. A somogyi határon, hova a az. lörinci kerület polgárai kísérték el, a szigetvári választókerület polgárainak óriási tömege várta 500 lovassal élén. Midőn Kossuth a szószekekre lépett, percekig tartó lelkes éljenzés fogadta, mely beszédét, lelkesítő és hazafias beszédet oly gyakran megszakította. Kifejté, illetőleg megmagyarázá, mint egy jó mester, pártjának programját s melegen ajánlja barátját, a 48-as függetlenségi eszmék rendithetlen bajnokát, Olay Lajost, e kerület meleg pártfogásába s reméli és egyuttal bizton elvárja, hogy minden józan gondolkodású igaz hazafi, ki nem alacsonyítja le magát egy rossz szamar magaslátára, melynek börtét 10 rongyos bankóért meg lehet venni, barátjára fogja szavazatát adni. Kimutatja beszédében, mily nagy teher Magyarországra, hogy még mindig kénytelen a vén asszonyt, Ausztriát a hátán hordani, fel kell tehát mondani a szövetséget és így mily nagy összeget takaríthat meg évenként a magyar. Bizik a kerületben, hogy nem fogja eladni, áruba bocsájtani lelkét és becsületét és ellent fog állni minden aljas vesztegetésnek. Olay Lajos mondotta el ezek után magvas programbeszédét, mely felülé a szönyegen levő összes fontos tételeket. A lelkesedés a kerületben oly nagy és oly magas fokra hágott a ma lefolyt események után, hogy Olay Lajos győzelme, ha e lel-

kesedés nemcsak pusztá fellobbanás, valószínűleg biztosítva van. Az ünnepegy oly imponánsan sikerült, hogy azt szebbnek dicsőbbnek nem is gondolhattuk. A Kossuth tiszteletére adott díszében igen szép számban jelezték meg s egyik hazafias felkötő a másikat érte. Kossuth az este fél 7 órai vonattal utazott el Olay kíséretében Pellérre. Elutazásával ép oly lelkes, ép oly hazafias ovációkban részesítették, mint fogadtatásával.

A mai nap folyamán Kossuth Ferenc Bráza Kálmán kerületének közsegeit látogatta meg, Pellérden és Szalántán gyújtó hatású beszédet intézván a választókhoz.

Délután pedig Siklósrá ment, hol Antal Pál jelöltsége mellett tartott nagyhatású beszédet.

Kossuth holnap, f. hó 23-án, már Soroksáron lesz. F. hó 24-én Székelyhidat és Diószegyet látogatja meg. F. hó 25-én Makóra megy. F. hó 26-án pedig Szegvár, Mindszent, Szeged, Hódmezővásárhely, Szentos és Kun-Szent-Márton lesz uti programja. F. hó 27-én Kölesden fejezi be választási körutját.

Hirek.

Pécs, 1896. október hó 22.

Választási levelek.

VIII.

A választási harc nem hagyja már tisztán a legelterjedtebb zúgot sem. Betolakodik mindenhová s még a hátralevő egy hetet felhasználja arra, hogy minél jobban forszírozza a kormánypárt — bukását.

Hogy a választási harc milyen befo lyással van Thália papjaira és papnöire, mert kívülről minden választópolgár meg van már „nyerve“ hol ide, hol oda, elég az hozzá, valahová, — azt ma a következő interviewvel mutatjuk be:

„Mit tartanak a választásról Thália templom hölgyei?“

— Szerkesztő ur, már meg kell adnom, Pompásak a kérdései. Mikor is tűzte ki e kérdést? Ugy-e csak tegnap délután, — Hiába néz oly kétkedően, Én már a választ meg hozám.

A primadonna:

„Uram! én nem törődöm azzal, Hogy mit szól majd a kritika, Kereken nyíltan kijelentem, Csuf dolog a politika. Mi nők, higye el, százszor jobban Itélhetjük meg, mi a jó: Szebb a dal a vizsálynál, harenál S a nőnek csakis ez való.“

A hősnő:

„Kérdése engem nem lepott meg. És istenemre mondhatom, Ha férfi vagyok, szavazatom A kormánypártra nem adom, Csak nő vagyok, nincsen hát voksom, De (és ezt halljátok fülek!) Én minden erőmből kiáltom Sokáig éljen jó Erreth!“

A komika:

„Mit tartok a választásokról? Ah, ez a kérdés meglepett S kijelentésem komikus bár: Nem vallok szélső elveket. E kormány egyetlen nemében És párja nem is lesz soha, Mert móta kormányok élnek, Még nem volt ilyen ostoba.“

A kis naiva:

„Uram! e héten legelőször Léptem én át a szinpadot S még ugy félek az intrikáktól, Véleményt ezért nem adok, És a helyett, hogy ilyen kényes Dolgokon törném a fejem. Már megbocsásson, ámde inkább Tanulgatom a szerepem.“

A kar:

„Blamálni akar-e ön minket, Hogy ily kérdést tesz föl nekünk? Mi csak a hangjegyekhez értünk, Politika nem kenyerünk. De mint a dodonai hölgyek, Felelünk hát mi is reá — És a kar zeng: — a győztes éljen! Le roi est mort, vive le roi!“

*

Szerkesztő uram! nem találja Ez interview mily érdekes? És nem találja, hogy e kérdést Tovább bolygatni érdemes? Folytatom is és diadalra Viszem a szent, nagy elveket — Cserébe aztán kiadónktól Elvárom az előleget.

Ilyen a hangulat a színháznál. Semmi vel se biztosabb mint az a többség, a mely a kormánypártnak még mindig — nem biztos.

Napirend 1896. október 23-án

Naptár: péntek, október 23. — Róm. kath.: Kap. János. — Prot.: Kapisztrán. — Görög-kel.: (okt. 12.) Fülöp — Zsidó: Marcheschwan 16. — Nap két 6 óra 17 percek; nyugszik 4 óra 39 percek. — Hold két délután 5 óra 2 percek; nyugszik reggel 8 óra 16 percek. — A nap a bökölly jegyében lép 10 óra 50 percek este.

Időjárás: hőmérséklet 12 Celsius fok meleg; légnyomás 747. — Kilátás a központi meteorologiai intézet jelzése szerint: változó felhőzet, enyhe, száraz idő várható.

Színház: „Nők az alkotmányban“ vigiáték, 3 felvonásban.

— (Kitüntetés.) Kiss Zsigmond, pécsi 19 ik honvédegyalozredbeli őrnagyot ő felsége a király a katonai érdemkereszt adományozásával tüntette ki.

— (Névmagyarosítás.) Pfeffe n korn Ferenc, Manfréd és Márton, kaposvári lakosok, vezetéknevüket belügyminiszteri engedéllyel Polgár-ra magyarosították.

— (Állami segélyezés.) A törvényhozás évenként nagyobb összeget szavaz meg a görög-keleti egyházak javadalmozására. Ebből az összegből a közoktatásügyi miniszter most többek közt a siklóai egyháznak 100 frtot juttatott

— (Pontosan címzett levelek.) A postaigazgatóság már többször fordult a közönséghez azzal a kéréssel, hogy a levelek gyorsabb és pontosabb kézbesítésének érdekében a fővárosba küldött levelekre a kerület számát is írja fel. A közönség azonban, noha csak a maga hasznát látta volna belőle, nem igen teljesítette ezt a kérést, úgy, hogy a postaigazgatóság most újból a közönséghez fordul, megismételve kérését. A kerületzám felírása oly csekély fáradsággal jár és a közönségnek annyi haszna van belőle, hogy igazán ajánlatos a kérés teljesítése.

— (Programm-beszéd Mohácson.) Jagics József, a mohácsi választókerület nemzeti párti képviselőjelöltje folyó hó 25-én d. u. 3 órakor tartja program-beszédét Mohácson a vásártéren. Ez alkalomra már is nagy előkészületek tételnek. A vá-

lasztókerület minden közsege képviselve lesz. Dr. Medgyessy Béla pártelnökkel élén az egyesült ellenzék végrehajtó bizottsága Mohácson eddig még nem tapasztalt lelkes tevékenységet fejt ki a választás sikerének biztosítására. Gróf Apponyi is szeretett volna eljönni, de vasárnapra már előbb Kassára elgérkezett. A város zászlóárban uszik, melyekből csak elvétve látni kormánypártit. A kormány kortesei Mohácsonak Duna szabályozást, posta és távirtda palotát, a philoxera áltai tönkre ment közsegeknek pedig ingyen szállóveszót ígérnek. A mohácsi hajómalom tulajdonosokat malmaik kedvezőbb elhelyezésével kecsegtetik, ha a kormánypártot támogatják. Azonban mind hiába. A mai helyzetből itélve a választás a kormánypárt teljes vereségével fog végződni. Jagics győzelmét mindenki biztosnak tekinti.

— (Nyugalmazott tanítók.) A vallás- és közoktatásügyi miniszter a baranyavári járásban Tényi János, löcsi tanítót 350 frt, Kerner József kisdárdai tanítót 180 frt és Heid János laskafalui tanítót 515 frt évi nyugdíjjal nyugdíjazta.

— (A kit nem várnak.) Dárdai levelezőnk írja: Tegnap várták a dárdai kerület 48 as választópolgárai képviselőjelöltjüket, Hentaller Lajost. Az esti fél 7 órai vonattal kellett volna érkeznie. A pályaudvaron Dréher Antal pártelnök vezetése alatt mintegy száz főnyi választó gyűlt egybe, hogy Hentallert fogadják. Nagy volt azonban a meglepetés, mikor a vonatból Hentaller helyett Antal Gyula dr., a kormánypárti jelölt lépett ki. Antal látta, hogy a közönség nem őt várja és — kissé kesernyés mosolylyal — sugta oda Dréhernek:

— Tévedtek az urak . . .

Hentaller Lajos a fél tizenegy órai vonattal éjjel érkezett meg s a legnagyobb lelkesedéssel fogadták.

— (Ujraoltások.) A pécsi elemi iskolákban most folyik a növendékek újraoltása. Az ágostontéri iskolában tegnap ért véget az újraoltás s legközelebb a felsővármházutcai iskolában veszi kezdetét, azután pedig a polgári iskolában.

— (Hymen.) Jankovits József, városunk „aranyifjúságának“ egyik kedvelt tagja hétfőn jegyezte el Flaisits József b. magocsi földbirtokos és nagybérlo bájos leányát, Paula kisasszonyt.

— (Bráza az egerági körjegyzőségben.) Bráza Kálmán tegnap az egerági körjegyzőséget járta be. Az üzögi uradalom területén lovasbandériummal fogadták és Kis-Kozárra, onnan Mielenybe kísérték. Lelkes fogadtatásban részesült mindkét helyen s tovább vonult Szemelybe, hol programbeszédét nagy hatás közt tartotta. A szemelyiek elkísérték egész Lóthárdig, majd Birjánba szintén bandériummal és zeneszóval fogadták s nagy lelkesedéssel haligatták meg programbeszédét. Az egerági diszes küldöttség a község utolsó házána fogadta Brázayt, a ki Magyar-Peterdre ment innen s itt diadalkapu volt felállítva tiszteletére s fehér ruhás lányok virágokat szórtak kocsijára. Magyar-Peterden Mikes J. nél nagy ebéd volt a képviselőjelölt tiszteletére s innen Herenden keresztül Eger-

ághra érkezett Brázay. A választók kocsi-
mentek elébe s mozsárlövések hangzottak,
mikor bevonult. Mindenütt fehér ruhás lányok
álltak az uton s virágokkal halmozták el
kocsiját, a nép pedig lelkesen éljenzett.
Brázay a község háza előtt mondta el nagy-
hatás közt programbeszédét, mely után
Rathmann segédlelkész társaságában az
esperest és a tanítót látogatta meg. Innen
hazasietett Brázay, hogy a Szentlőrincre
megérkező Kossuth Ferencet fogadja. Ut-
közben találkozott Jobst László dr., Sze-
berth Nándor és Szekrényessy
Ferenc dr. ral, a kikkel együtt érkezett meg
Pellérdre. A község háza ki voltak vilá-
gítva s a nép lelkesen fogadta Brázayt.
Kossuth Ferenc is megérkezvén Pellérdre,
Brázay vacsorát adott tiszteletére, melyen
jelenvoltak Olay Lajos, képviselőjelölt,
Kálmándy körjegyző és a községi elő-
járóság tagjai. Majd Pécsről cigányzenekar
ment neki s a Kossuth-nótát rázendítette. A
diszes estebédnek csak fél felé lett vége.

— **Dal a cipőről.** Nem a „Száz-
advégi leányok“ kedvelt kuplójáról lesz itt
szó, hanem egy vakmerőn elkövetett lopás-
ról, melyet tegnap este vitt véghez Reich-
städter cipész király utcai üzletében egy
csavargó. Bement az üzletbe s ott szabóse-
gédnek adván ki magát, egy pár cipőt vá-
lasztott ki. A cipésznek más dolga is lévén,
nem figyelt eléggé a vevőre s az egy al-
kalmas pillanatot felhasználva, kiugrott az
üzletből egy pár cipővel és eltűnt az esti

homályban. A rendőrség most keresi a vak-
merő tolvajt.

— **(Becsöngetők.)** Valami jókedvű
kompániának az a passziója mostanában éjje-
lenként, hogy a főbb utcákon végighaladva
sorban becsöngetnek a házakhoz. Így az éjjel
a Ferenciek utcája és a Király-utca lakóit
részesítették abban a kellemes meglepetésben,
hogy becsöngetéssel zavarták meg őket ál-
mukban. A rendőrség nyomozza a becsönge-
tőket s ha megtalálja őket, majd — becsön-
get nekik is, birságot sózván a nyakukra
éjjeli csendháborításért.

— **(A szlatinai vásár.)** A keres-
kedelmi miniszter megengedte, hogy Szlatinán
az elmaradt országos vásár helyett f. hó 25 én
rendes országos vásár tartassék, melyre álla-
tok felhajtása is meg van engedve. A szlatinai
betivásárok is ezentul rendszeresen megtarthatók
korlátlan állatfelhajtással.

— **(Pillangó-csata.)** Furcsán járt
tegnap este Wetzl János, munkásember.
Hazafelé tartván, a kigyó-utcán ment kereszt-
tül, mikor az egyik nyilvános házból elébe
ugrott két leány és rátámadtak, hogy adja
vissza az ébresztő órát, a mit az egyikőtől el-
vitt. Szegény Wetzl János soha sem látta
sem a két pillangót, sem az ébresztő órát s
protestált is a gyanu ellen, hogy ő lopta volna
el. A protestálás azonban mit sem használt,
mert a két leány galléron fogta s előszólítván
a házi szolgát, annak segítségével közös aka-
rattal jól helybenhagyták Wetzl-t a ki csak
nagy sokára tudott kezeik közül kimenekülni

és hátán, fején kék foltokkal hagyta el a
színhelyet. Természetesen, jeleztést tett a
rendőrségnek s ma délelőtt ki is hallgatták a
két verekedő amazont, meg a szolgát. Nyem-
u e c Juli, az elveszett ébresztőóra egykori
birtokosa azonban tagadta, hogy ők rátámad-
tak volna Wetzlre. Ő csak azt mondta, hogy
hasonlít ahhoz az emberhez, ki az óráját el-
lopta s erre Wetzl megragadta és ütni kezdte.
Igy sietett a segítségére a társnője és a házi-
szolga, a kikkel szintén összeveszett Wetzl.
A rendőrség az iratokat átteszi a járásbíró-
sághoz s majd itt fognak ítéletet mondani a
pillangó-csata hősei felett.

— **(Járványhírek.)** Megyénkben
még egyre uralkodnak az állatállomány közt
a különböző állatjárványok. Így legutóbb a
Harkányhoz tartozó Lubi-pusztán lépett fel a
sertések közt a sertésvész, ellenben megszűnt
Málomban; Feked község szarvasmarhaállomá-
nyában pedig a ragadós száj és köröm-
fájás szűnt meg.

— **(Meglopta a menyasszonyát.)**
Annyira sem csatlakozott még halandó meny-
asszony a vőlegényében, mint egy csinos
varróleány, a ki keserves panaszzal állított
be az ügyeletes rendőrbiztoshoz. A szegény-
től könyes szemekkel és reszkető orrcimpák-
kal mondja el annak a legénynek a gasságát,
a ki nem érdemelte meg a reáparazolt nagy
szerelmet és beléhelyezett bizalmat, mert rutul
visszaélt mindakettővel. Ugy történt a dolog,
hogy egy legény addig sürgölődött, forgoló-
dott a leány körül, míg elszédítette annak

most is és intézi a dolgokat. Egyedül Argyeleán Mitru
az új jövevény, a ki állandóan letelepedett a major-
házban, de a ki nem tesz mást egész nap, csak pipál,
jákel és tart szóval mindenkit.

Az ur pedig a házban Liána. Neki számol be a
gazdasági felügyelő, ő adja ki a parancsokat és ő néz
utána, hogy teljesítették-e azokat. Csak most tűnik ki,
hogy milyen jól kinevelte boldogult férjeura; ért
mindenhez s az utolsó sertésfalkát — mert ezzel az
üzérkedéssel fel kellett hagyni a háznál — ő maga
adta el egy kőbányai társaság ügynökének. Most már
az óriási földbirtok képezi gondját, meg az, hogy hová
tegye a rengeteg pénzt, a mi az ura után maradt.

Mindennek rendbeszédésén azonban már régen
tul van és ma úgy ismerik, mint a leggazdagabb özve-
gyek egyikét, a ki ezenfelül még, a visszavonultsága
miatt, érdekességet is kelt maga iránt.

A városban nyitva lenne előtte a legelőkelőbb
családok háza, de ő nem megy sehová. Férje halála
után szinte bucsut jártak a majorházban a részvét-
nyilvánítók: s ezekhez most sorban elmehetne.

De nem teszi. Pedig Schnábele Max, a híres és
dusgazlag bankár, csak azért halasztotta el a leánya
esküvőjét az őszi a nagy farsangra, hogy azon jelen
lehessen ő is. És most az egész város azt találgatja,
azért kíváncsi, hogy jelen lesz-e hát?

Künn sikong a szél, csapkodva az ablakhoz a
nagy szemekben hulló havat; bent a majorlakban ba-
rátságos csend honol mindenütt.

Liána hálószobájában ül s vele szemben egy nő
foglal helyet.

S érzi, hogy szüksége van valakire, a ki mellette
legyen, mert különben elvesz. Üres szívvel, árva lélek-
kel hová forduljon, mittevő legyen?

Hogy az anyagi dolgokban segítségére legyen, arra
is öreg már a vén Argyeleán Mitru. Ő már arrra jó,
hogy pipaszó mellett ott ténferegjen, a hol nincs rá
semmi szükség. Kell hát neki egy bizalmas ember, a
ki ezekben segítségére álljon. Ég Erdős Béla erre jó
lass.

Ugy gondolja ugyan, hogy Erdős ridegségén, hi-
vatalos kötelességtudásán kívül egyebet nem fog neki
nyújtani, de mégis, legalább ismerőse s nem új ember.

Ismerőse? És az-e vajjon igazán?

Hát vette észre is valaha?

Nézte-e más szemmel, mint egy fizetett embert
nézhetnek? Beszélte-e valaha vele másról, mint a gazda-
sági ügyekről?

Nem és nem!

Hogyan is vette volna észre, mikor nem látott soha
senki mást annál, ki szerelmét a sárba taposta! Hogyan
is nézett volna rá az asszony szemével, mikor folyton
azt nézte, a ki szívét összetörte! Hogyan is beszélt
volna vele más dologról, mikor egyedül csak a szere-
lemről tudott még beszélni, de assal, a ki ezért a leg-
rutább hálátlansággal fizetett neki.

Pedig hát — legalább úgy gondolja — hogy Er-
dős Béla érdemes arra, hogy megismerje; érdemes arra,
hogy nézzen reá is az asszony szemével; érdemes, hogy
másról is beszéljen vele, ne csak a gazdasági dolgokról,
hogy beszéljen vele . . .

Itt megijed önmaga is a gondolattól.

tapasztalatlan fejecskejét és mikor megtudta, hogy a leánynak van néhány forint megta karított pénzecskéje és értékes ékszerei, akkor annak rendje és módja szerint megkérte annak a kezét. A legény azonban nagyon hamar kimutatta a foga fehérét. Még felesége sem volt a kis varróleány, már is megkezdte a gardálkodást. Mig a munkája után járt a menyasszony, addig elcsent a lelketlen ember vagy husz forintot és megkezdte a hejehuját. Tíz forintnak már nyakára hágott, mikor lefűlelték. Egy kurtakorcsmában dorbézolt egy pille természetű asszonynyal és ugyancsak bőven bánt a könnyen szerzett pénzzel. A hűtlen vőlegényt, a ki a dutyiban várja a kijózanodását, elhagyta a megfosztott leány is.

— **(Tolvaj leány.)** Egy leány állott ma délelőtt a rendőrség előtt, a ki ide való a megyébe. Egy kicsit lepke természete van és ragadós a keze. E tulajdonságairól jól ismeri a rendőrség, a melynek már több ízben meggyűlt vele a baja. Most ismét rendőri oltalom alá került. Ennek pedig nem volt más oka, mint hogy a tüzes tekintetű hajadon divatos női ruhákat akart potom pénzen elrusítani, a mely ruhákért pedig nem az ő pénze került a kerekedők pénzes ládjába. A ruhák igaz tulajdonosait keresi a rendőrség, a leány pedig a dutyiban ül és az elveszett szabadság után sirdogál.

— **(Agyontiporták a lovak.)** Szörnyű halállal mult ki Ozora, tolnamegyei községben Csibor Ferenc, a legvagyonosabb gazda László nevű 23 éves fia, a ki atyja

utasítására kihajtatott a döbrentei határba, hogy onnan kukoricát szállítson haza. A mint a kocsit rakták, a tüzesvérű lovak megijedtek a futásnak eredtek. A bátor legény ezt látva, a lovak elé ugrott, hogy a megvadult állatokat megfékezze. Azonban szerencsétlenül járt, mert a lovak maguk alá rántották és agyontiporták. A fiatal legény rögtön meghalt. Temetése általános részvét mellett ment végbe.

— **(Katonaság a választásoknál.)** A belügyminiszter arról értesítette Pécs város és a megye hatóságát, hogy mivel most folynak az ujoncok kiképzései, az országgyűlési képviselő választásokhoz a hadtestparancsnokságok csak korlátozott számban adhatnak fegyveres erőt. Ennélfogva felhívja a hatóságok fejeit, hogy az illetékes hadtestparancsnoksághoz a fegyveres erő kirendelését kérő megkeresésekben az elkerülhetetlen szükségesség korlátaira szorítkozzanak a kirendelendő katonaság elszállásolásáról és élelmezéséről megfelelően gondoskodjanak.

— **(Jelentkezés.)** Egy parasztdrámának a megható befejező jelenete játszódott le a rendőrségnél ma délelőtt. Az őrmester bevezetett egy legényt a biztos elé és bemutatatta:

— Pipás Biró Pál, Vácról jött.

Vácról a fegyház irásával jönnek haza az ilyen fakó arcú, beesett szemű legények. — Az írást megnézte a biztos. Három esztendő telt Pipás Biró Pál a fegyházban.

Agyonvert az öklével egy legényt. Mulattak, aztán agyonverte az uton. Az ember ha látja ezt a kiszabadult vézna, beteg fegyencet, el se akarja hinni.

— Hol telepedik le? — kérdezte tőle a biztos.

— Majd itthon.

Köhögött a legény, mint a nehéz tüdővészes szokott köhögni, aztán mikor azt mondta, hogy itthon, a nyitott ajtó felé fordult.

Ott pedig egy szép, piros arcú, erős leány állott, ki vele jött ide és várta . . .

— **(Közgazgatási tisztviselők kedvezménye a vasuton.)** Tudvalevőleg az államvasutakon rendszeresített utazási kedvezmény az önkormányzati, illetőleg megyei és városi törvényhatóságok alkalmazottjaira is kiterjesztett közelebb. Most a belügyminiszter a pénzügyminiszterrel a tekintetben is intézkedett, hogy a szóban forgó tisztviselők a magánfelek érdekében teljesített hivatalos utazások, továbbá átköltözések alkalmával mennyiben használhatják a kedvezményes jegyeket. E tekintetben az arcképes igazolványok tulajdonosai éppen oly igényvel fognak birni, mint az állami tisztviselők. Utasítja a miniszter a hatóságokat, hogy erre vonatkozólag szabályrendeleteikbe megfelelő intézkedést vegyenek föl.

— **(Szoknyás csalók.)** Gonosz, rossz menyecske a Balla Veron, de az ügyeséget se lehet tőle megtagadni. Egy csapásra három ember eszén járt tul: Megcsalta a só-

Hát képes lenne ő még szeretni? Képes lenne mást is szeretni, mint a kit szeretett?

Nem, nem tudja elhinni magáról.

Egyedül a boszu érzete, a mi keblét eltölti. Ennek a boszunak fog élni és szeretni nem fog soha mert nem bír.

Mire eddig ér gondolataiban, a lámpa fényét elhomályosítja a felkelő nap első pirja.

És érzi, hogy nem tudna-aludni egy szempállan-

Hát felkel, magára ölti ruháit s aztán felébreszti a divánon alvó szobalányt is.

— Kelj fel, Flóra. Gyere, segíts; fel akarok öltözködni a fekete ruhámba.

XII.

Sűrű hópehel borítja be a sirt, mely alatt Lazárovits Demeter aluszsa örök álmát.

Zuzmarások a kert fái is és utain frissen esett, tiszta fehér hó rakodik le a régre, melyet megkeményített, egész üveglapokká fagyasztott össze a hideg téli idő.

Fehérbe van öltözve a majorlak; fehérbe öltözött az erdő, melyen tul a város terül el s alatta Sárváry gróf kastélya. Fehér ruhát öltött magára még a patak is, hogy elrejtse a jégpáncélt, mely tovasurranó habjait leigázva tartja.

Hát bizony félve már, hogy Lazárovits Demetert eltemették. Azóta tél lett; hideg, zordon tél, mikor olyan unalmas ott kint a majorlakban, távol a várostól, távol az emberektől.

Ezt azonban csak a városiak mondják s nem azok, kik a majorlakban élnek.

Ott mi változást sem okozott Lazárovits Demeter halála.

A cselédek megmaradtak s a gardálkodás tovább folyik. Erdős Béla, a felügyelő ur, kihez Lazárovits távolléte alatt még a nyáron hozzászórtak, ott van

gorát, megcsalta a nővérét és becsapta Nagyiván Jánost. Ebből a kis rendőri krónikából kiténik, miként: Egy asszony a városból, Bozsó Sándorné 9 és fél akó bort vett Nagyiván János uramtól. És Nagyiván János elszállította a karcost a vevőhöz. Elkísérte ide Nagyiván Jánost a kedves sógornője is, Savanya Balla Veron. Mikor legurítják a hordót, hogy itt van, meggyűtt, oszt 60 forint jár érte, a szives sógornő oda sugja a vevő asszonynak:

— Osztan ki ne fizesse ám valahogy a bor árát a sógornak, mert az elmulatja, mint tavaly.

— Hát kinek fizessem ki? kérdi jóhiszeműleg Bozsó Sándorné.

— Majd holnap eljön a pénzért a nénem. (T. i. a Nagyiván gazda felesége.)

Hát így volt. A sógorra nem merték ár bizni a pénzt. Másnap csakugyan beállított két asszony Bozsóékhoz a 60 forintért. Az egyik jó reménységű hölgy, aki azt mondta, hogy ő Nagyiván Jánosné, a másik Balla Veron, a kedves sógornő. És fölvtették a pénzt. Rövidesen kitént aztán, hogy a jólelkű sógornő, Balla Veron egy idegen csalónénit állított elő a saját nénje helyett és ezzel vették fel együtt a pénzt. Ma már keresi a szoknyás csalókat a rendőrség.

— **(Szomorú ébredés.)** Az álom közepe táján foglal helyet, az elejét és a végét a valóság képezi. Nagy János vidéki emberrel történt meg ez a cifra história. A pályaudvaron várta a vonatot, amely visszavigye őt kis falujába. A vonat lassan jött, az idő unalmasan telett, végre is a hosszú várakozásnak az lett a vége, hogy Nagy János elaludt. S itt kezdődik az álom szereplése. Álmában virágos, napsugaras kertnek lugasában feküdt, körötte a világ legragyozóbb szemü teremtményei: a leányok sokasága. Valamennyien ő reá tekintettek, ő reá mosolyogtak, ölelgették, csókolgatták, végre pedig egy csintalan tündérűj csiklandozni kezdte. Egy ideig csak tűrte Nagy János a kéjes játékot, de végre is idegei felmondták a szolgálatot, nagyot sikoltott, felugrott — azaz hogy itt kezdődik a legszomorubb valóság, Nagy János a földre bukott. Ézalatt a vonat is közelgett. Szaladt a pénztárhoz, zsebébe nyult s — az üres volt. Valami gézenguz csavargó, vagy valami ügyes zsebtolvaj kizsebelte az álmos Nagy Jánost.

— **(A verebek.)** Tegnap éjjel hirtelen őszre vált az idő. A Mecsek felől nehéz felhők vánszorogtak elő, hullt az eső, kalucsnik és paraplék lettek divatosakká és fölvirradt a verebek dicsősége. A sétatéri verebeké, amelyek az első őszi napon ellepték a kopaszodó gesztenyefákat s a melyek hajnalpirkadástól naplementéig csiripelnek zajosan. És csiripelni fognak ezentúl mindennap, amíg csak ki nem virul újra a rét, és rügyezni kezd a gesztenyefa. Mit is pletykázhatnak olyan hosszú ideig? Hiszen Pécsen sok mindenféle történik, amit csőrükre vesznek indiszkrét verebek, de végre is a legcsinosabb belvárosi asszonyka válópöréről, a parlamentbe be nem jutó jelöltről, a primadonának titkairól és egyéb érdemes és érdekes dolgokról csak nem pletykáznak egész télen át. De hiszen majd elválnak, hogy miről csiripel-

nek a verebek. Most egyelőre szervezkednek. Megalakítják nemzetközi szövetségüket a varjuk és kányák ellen, amelyek az első téli napon már rajtok ütnek. Azután majd bebutorozkodnak és végül küldöttséget menesztenek a város érdemes tanácsához, hogy az idén már lássa el őket abrakkal. Egyben pedig figyelmeztetik a polgárságot, hogy üléseiket megkezdették és vendégeket szívesen fogadnak. Vajjon akad-e, aki enged a meghívásnak.

A színházi idény megnyitása alkalmából Párizsból érkeztek a legújabb izlésnek megfelelő kiváló finom uri és női színházi látcsövek, valamint egyéb optikai tárgyak, u. m. hő és légszűrők, aneroidok, szemüvegek és orrcsüptetők stb., mely cikkek igen olcsó gyári árak mellett **Schönvald Imre** ékszergyárosnál, Pécsen, Király utcában kaphatók. — Minden e szakmába vágó javítások igen mérsékelt áron leggyorsabban eszközöltetnek.

Pécsi nemzeti színház.

Bérlet 19. sz.

21-ik előadás.

1896. október 23-án (péntek)

Nők az alkotmányban.

Vigjáték 3 felv. írta Tóth Kálmán.

Az előadás kezdete fél 8 órakor.

Okt. 24-én (szombaton) szünre kerül.

KOLDUS DIÁK.

Müllöcker kitémő operettje.

Művészet, irodalom.

○ **A nők barátja.** Ha valaki az üreségről helyes fogalmat akar szerezni, az nézen be ez idő szerint a színházi előadásokra, melyek oly publikum nélküliek, hogy a jegyszédőnk kénytelenek az ülőhelyeken hemzsegni, hogy mégis némi közönség látszassék lenni. Pedig a tegnapi darab megérdemelt volna nagyobb közönséget. Az előadásról nem mondhatjuk ugyanezt, mert bizony vonatott volt s egyesek szerep nem tudása is zavarólag hatott. Jók voltak Somogyi (De Ryons), Somogyiné (Leverdetné), Angyal Ilka (Jeann de Simrose), Boross (Leverdet), Bihari (De Montegre) nagyon szegletes volt.

○ **A „Jelenkor“ Kalmár Piroskáról.** Egyetlen kritikáimhetiszemlének a „Jelenkor“ legutóbbi számában a Vigszínház szereplőiről értekeznek és többek közt a nálunk közkedveltségnek örvendett naiváról így ír: „Kalmár Piroska kisasszony a bájosabb jelenségek közé tartozik és valószínű, hogy mi csak azért nem tartjuk elég jelentékenynek, mert még nem volt módja jelentékenységet bebizonyítania, Csupa tartalomnélküli bábuk kellett eddig játszania és legutóbb is az „Öreg“ című újdonságban is ily bábuk adott és bábunak igen jó volt. Tud-e különb lenni: annak Isten s a Vigszínház házi Istene a megmondhatója, — de mi tudjuk, hogy kit vesztettünk el benne és tudjuk, ha olyan szerepet kapna, melyben tehetségéhez méltón és kedve szerint játszhatna, ha egy érdekes jellemet vagy igaz érzést kellene bemutatnia, megszeretné őt a Vigszínház közönsége is.

Közgazdaság.

□ **Téli gazdasági tanfolyam Nyitrán.** A II. ik nyitrai Téli gazdasági tanfolyam a f. évi november hó 16-án kezdődik s a jövő évi február hó végéig tart. Felvétetnek önálló földművelők bármely életkorban, továbbá olyan 17 éven túli fiatal emberek, kik eddig is földműveléssel foglalkoztak, nemkülönben azon jómagaviseletű s értelmes gazdasági cselédek, kiket munkaadóik béreagadakká s munkavezetőkké akarnak kiképeztetni. A tanítás teljesen gyakorlati irányu, mert csakis olyan dolgok taníttatnak, melyekre az életben minden földműves gazdának szüksége van. A tanítás magyar, német és tót nyelven történik. Egy-egy tanuló havonként telje ellátásáért, lakásért, tanításért összesen 12 frtot fizet, semmi más kiadás nincs. A tanfolyamra való felvétel végett jelentkezni lehet október hó 24-ig a nyitramegyei gazdasági egyesület titkári hivatalánál.

TÁVIRATOK.

— **A montenegrói hercegnő menyasszonyi útja.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Bari város, hova tegnap megérkezett Helena, montenegrói hercegnő, az olasz trónörökös menyasszonya, este fényesen ki volt világítva s az utcákon nagy néptömeg hullámozott. A nápolyi herceg, a genuai herceg és Mirko herceg a hatóságok tisztelgése után esti 10 órakor a lakosság lelkes ovációi között Rómába utaztak. Helena hercegnő a fejedelmi család többi tagjaival egy később indult vonaton utazott Rómába. Nikita fejedelem és Mirko herceg elutazásuk előtt sétát tettek a városban.

— **Kényszerkölcsön Törökországban.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A londoni Times jelentése szerint Konstantinápolyban minden órában várják az irade kibocsátását, amely a mohamedanokra, és pedig kire-kire vagyoni viszonyai szerint 25-től 250 piasterig, kényszerkölcsönt fog kiróni.

— **Püspök képviselőjelölt.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Miskolcon Zelenka evang. püspök elfogadta a kormánypárti jelöltséget.

— **Mozgósítás a választások ellen.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A választásokra a katonaságot Stajersországból is mozgósítják. A stajer helyőrségek parancsot kaptak, hogy két századonként utra készen legyenek.

— **Folyik a háboru.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A privigyei választó kerületben a néppártiak halálosan megsebesítették Bajmóc község bíráját. A zavargás elnyomására katonaságot küldtek.

NYILT-TÉR+)

Legfinomabb

kárpáti juhturót

kis bödönökben 45—50 krig ajál:

NICK A. K. Pécs,

a bazár udvarban és király-utca 3. sz.

Köszönet nyilvánítás.

Folyó évi április hó 26-án elhalt férjem, 1892 ben javamra Fürst Gyula főügynök ur révén, az Adria biztosító-társulatnál 20,000 korona összeg erejéig kötött életbiztosítást.

Most, hogy ezen összeg kikötött határidőben a pécsi főügynökség által kifizettetett kötelességemnek ismerem, úgy a fent nevezett biztosító-társaságnak, mint Fürst Gyula főügynök urnak, a megszokott humanus és kuláns eljárásáért köszönetemet nyilvánítani.

Kelt Pécsen, 1896. október hó 22-én.

Ösv. Laufer Lipótné.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SAUTTER GUSZTÁV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Egy

francia tanár

kerestetik

ki hetenkit 2—3 órát adna.

Hol megmondja a kiadóhivatal.

2910. sz.
tkv. 1896.

Arverési hirdetmény.

A siklósi kir. járásbiróság, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Aradi Géza pécsi lakos végrehajthatónak, Vick János és neje Müller Katalin bissei lakos végrehajást szenvedők elleni 500 frt tőkekövetelés és járuléka iranti végrehajtási ügyében a siklósi kir. járásbiróság területén levő, a bissei 10. sz. tjkvben felvett 4/8 telekre 1424 frt becsárban, 79. hsz. sz. udvar és kertre 200 frt becsárban, a bissei 240. és 248. sz. tjkvben felvett erdő és legelő illetőség 221 frt becsárban, a bissei 339. sz. tjkvben 167. hsz. sz. udvarra 115 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1896. évi november hó 28-ik napjának délelőtt 10 órakor Bissee község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 142 frt 40 kr, 20 frt, 22 frt 10 kr és 11 frt 50 krt készpénzben vagy az 1881. évi 60. t.-c. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügymin. rend. 8 §-ában kijelölt óvadékképes érték papírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt a siklósi kir. járásbiróság mint tkvi hatóságnál 1896. évi május hó 10-én.

Kovács kir. aljbiro helyett

Visy Pál

kir. járásbíró.

Egy

Wertheim-Cassa és egyéb finom butorzat eladó.

Tudakozódhatni a kiadóhivatalban.

Árlejtési hirdetmény.

A „Pécsi Takarékpénztár“ részvénytársaság Pécsen, a Széchenyi tér és Apáca utca sarkán fekvő saját telkén

egy három emeletes takarékpénztári palotát

létesít.

Alulirott igazgatóság az ezen palota építkezéshez szükséges összes iparos munkákra és az építkezéssel kapcsolatos szállításokra, valamint jelenleg az építési telken levő régi házak lerombolására, az elfogadott tervek és költségvetések alapján az alábbi feltételek mellett pályázatot hirdet oly megjegyzéssel, hogy az iparos munkák egyenként adatként ki, de egy vállalkozó több munkanemre is tehet ajánlatot; mivelből a tervek, részletes költségvetések, valamint az építkezésre vonatkozó egyéb adatok Pécsen a takarékpénztári igazgatóságnál avagy Budapesten Korb Flóris és Giergl Kálmán tervező-építészeknél (V. Alkotmány-utca 23. szám) megtekinthetők.

1. Az árlejtésben részt vehetnek mindama magyar honpolgár vállalkozók és iparosok, kik üzletük gyakorlására hatósági engedéllyel bírnak.
2. Csakis ama ajánlatok fognak figyelembe vétetni, melyek a kiszolgáltatandó eredeti költségvetési íveken nyújthatnak be.
3. Távirati uton küldött, vagy utóajánlatok figyelmen kívül hagyatnak.
4. A beadott ajánlat a vállalkozóra nézve azonnal kötelező szerződés jellegével bír.

A lepecsételt ajánlatok a pécsi takarékpénztár igazgatóságához, vagy Korb Flóris és Giergl Kálmán építészek irodájába címezve legkésőbb

folyó 1896. évi november hó 8-án déli 12 óráig

beadandók, mert később beadott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok felett való döntés az építendő takarékpénztári igazgatóság és a tervező építészek együttes elhatározásától függ, melynél ezek a legolcsóbb ajánlatokhoz kötve nincsenek.

Pécs, 1896. évi október hó 20-án.

A pécsi takarékpénztár

igazgatósága.

